

Sygn. akt III USK 417/21

POSTANOWIENIE

Dnia 12 maja 2022 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Romualda Spyt

w sprawie z odwołania M. B.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w L.

o rekompensatę,

na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w dniu 12 maja 2022 r.,

na skutek skargi kasacyjnej organu rentowego od wyroku Sądu Apelacyjnego w [...] z dnia 1 grudnia 2020 r., sygn. akt III AUa [...],

1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;

2. zasądza od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w L. na rzecz M. B. kwotę 240 (dwieście czterdzieści) zł tytułem zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego.

UZASADNIENIE

Wyrokiem z 10 czerwca 2020 r. Sąd Okręgowy w L. zmienił decyzję Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w L. z dnia 7 lutego 2019 r. w ten sposób, że przyznał wnioskodawcy M. B. prawo rekompensaty z tytułu pracy w warunkach szczególnych, a ponadto stwierdził, że organ rentowy nie ponosi odpowiedzialności za opóźnienie w przyznaniu prawa do świadczenia.

Sąd ustalił, że wnioskodawca spełnia warunek posiadania co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach. Na ten okres składają się następujące okresy:

- od 1 grudnia 1978 r. do 30 kwietnia 1990 r. (do momentu urlopu bezpłatnego) (11 lat, 4 miesiące i 28 dni) w K. Zakładzie Remontowo-Montażowy (Z.) w L. na Wydziale Remontów [...], na stanowisku spawacza,

- od 16 marca 1995 r. do 30 listopada 1998 r. (3 lata, 8 miesięcy i 15 dni, po odliczeniu 33 dni okresów nieskładkowych po 14 listopada 1991 r. - 3 lata, 7 miesięcy i 3 dni) w Spółdzielni Pracy Budowlano-Montażowej „B.” w L., na stanowisku spawacza-montera konstrukcji stalowych.

Sąd Apelacyjny w [...], wyrokiem z dnia 1 grudnia 2020 r., oddalił apelację Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L. od powyższego wyroku.

Sąd Apelacyjny, po uzupełnieniu postępowania dowodowego, ustalił, że M. B. w okresie od 13 kwietnia 1973 r. do 25 marca 1978 r. był zatrudniony w Przedsiębiorstwie Budowlano-Montażowym [...] w L. i wykonywał pracę w warunkach szczególnych (pracę spawacza konstrukcji na wysokości). Od 28 marca 1978 r. wnioskodawca przeszedł do pracy w K. [...] Zakładów Naprawczych Maszyn w P., gdzie również był zatrudniony na stanowisku spawacza do 30 listopada 1978 r., „co potwierdza treść świadectwa pracy w połączeniu z zeznaniami świadków M. P. i A. P.”.

Sąd Apelacyjny uznał, że wnioskodawca legitymuje się wymaganym 15-letnim okresem pracy w warunkach szczególnych i w związku z tym jest uprawniony do rekompensaty na podstawie art. 21 ust. 1 ustawy z dnia 19 grudnia 2008 r. o emeryturach pomostowych (jednolity tekst: Dz.U. z 2018 r., poz. 1924 ze zm.). Podkreślił, że po wyłączeniu okresów pobierania zasiłku chorobowego wnioskodawcy z okresu pracy w warunkach szczególnych ustalonych przez Sąd Okręgowy (o co wnosił w apelacji organ rentowy) staż ograniczony zostaje do 14 lat, 10 miesięcy i 22 dni. Okres ten należy jednakże uzupełnić okresami ustalonymi przez Sąd Apelacyjny (od 13 kwietnia 1973 r. do 25 marca 1978 r. - zatrudnienie w Przedsiębiorstwie Budowlano-Montażowym [...] w L. i od 28 marca 1978 r. do 30 listopada 1978 r. - zatrudnienie w Kombinacie [...] Zakładów Naprawczych Maszyn w P.).

W skardze kasacyjnej od powyższego wyroku organ rentowy zarzucił:

1. naruszenie prawa materialnego, tj. art. 21 ust. 1 ustawy o emeryturach pomostowych w związku z art. 32 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i

rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (jednolity tekst: Dz.U. z 2021 r., poz. 291 ze zm.), przez ich niewłaściwe zastosowanie i przyznanie wnioskodawcy prawa do rekompensaty, podczas gdy:

a) wnioskodawca nie udowodnił, żadnego okresu pracy w szczególnych warunkach w okresie zatrudnienia w K. Zakładów Naprawczych Maszyn w P.,

2. naruszenie przepisów prawa procesowego, które mogło mieć istotny wpływ na wynik sprawy, tj. art. 233 § 1 k.p.c. oraz art. 382 k.p.c., przez orzeczenie o prawie do rekompensaty:

a) bez uwzględnienia materiału dowodowego potwierdzającego, że wnioskodawca w okresie po 15 listopada 1991 r. pobrał zasiłki chorobowe, jeśli chodzi o okres zatrudnienia od 1 grudnia 1978 r. do 30 kwietnia 1990 r. i od 16 marca 1995 r. do 30 listopada 1998 r.,

b) w oparciu o niepełne informacje, bez przeprowadzenia w tym zakresie postępowania dowodowego, jeśli chodzi o okres zatrudnienia wnioskodawcy w K. Zakładów Naprawczych Maszyn w P.

Skarżący wniósł o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, ponieważ jest ona oczywiście uzasadniona.

W uzasadnieniu wniosku skarżący stwierdził, że brak jest podstaw do uznania, że wnioskodawca udowodnił 15 lat pracy w szczególnych warunkach w okresie od 1 grudnia 1978 r. do 30 kwietnia 1990 r. i od 16 marca 1995 r. do 30 listopada 1998 r. Wyłączenie okresu zasiłków chorobowych po 15 listopada 1991 r. spowoduje, że wnioskodawca udowodnił 14 lat, 10 miesięcy i 22 dni pracy w szczególnych warunkach.

Ponadto, w ocenie skarżącego, brak podstaw do uznania, że wnioskodawca wykonywał pracę w szczególnych warunkach w K. Zakładów Naprawczych Maszyn w P.. Nie przeprowadzono w tym zakresie postępowania dowodowego. Sam wnioskodawca wnosił o uwzględnienie do okresu pracy w szczególnych warunkach tylko okresu od 1 grudnia 1978 r. do 30 kwietnia 1990 r. i od 16 marca 1995 r. do 30 listopada 1998 r. Nie wiadomo jest, na jakiej podstawie Sąd drugiej instancji uznał, że zatrudnienie w K. Zakładów Naprawczych Maszyn w P. było pracą wykonywaną stale w warunkach szczególnych. Zeznania świadków, na które się powołuje Sąd Apelacyjny, nie są zeznaniami na okoliczność zatrudnienia w K.

Zakładów Naprawczych Maszyn w P.. O zatrudnieniu tym świadkowie wspominają „przy okazji” zeznań na okoliczność zatrudnienia wnioskodawcy w okresie od 1 grudnia 1978 r. do 30 kwietnia 1990 r. i od 16 marca 1995 r. do 30 listopada 1998 r. Brak jest dokumentów, potwierdzających, że była to praca w szczególnych warunkach. Ponadto Sąd nie wskazał, jaki okres zatrudnienia wnioskodawcy K. Zakładów Naprawczych Maszyn w P. zaliczył do pracy w szczególnych warunkach. Ustalenia poczynione przez Sąd Apelacyjny są niepełne, a rozstrzygnięcie sprawy opierające się na takich niepełnych ustaleniach, co najmniej przedwczesne.

Wnioskodawca, w odpowiedzi na skargę kasacyjną, wniósł o jej nieprzyjęcie do rozpoznania i zasądzenie od organu rentowego na swoją rzecz kosztów postępowania kasacyjnego.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie (1) występuje istotne zagadnienie prawne, (2) istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, (3) zachodzi nieważność postępowania lub (4) skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. W związku z tym wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania powinien wskazywać, że zachodzi przynajmniej jedna z okoliczności wymienionych w powołanym przepisie, a jego uzasadnienie zawierać argumenty świadczące o tym, że rzeczywiście, biorąc pod uwagę sformułowane w ustawie kryteria, istnieje potrzeba rozpoznania skargi przez Sąd Najwyższy.

Wniesiona skarga kasacyjna zawiera wniosek o przyjęcie jej do rozpoznania ze względu na to, że jest ona oczywiście uzasadniona. Nie można jednak uznać, że skarżący wykazał istnienie przesłanki przyjęcia skargi do rozpoznania określonej w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.

Odnosząc się do tej przesłanki, należy zauważyć, że w świetle utrwalonego orzecznictwa Sądu Najwyższego wynika ona zwykle z oczywistego, widocznego *prima facie* naruszenia przepisów prawa polegającego na sprzeczności wykładni lub stosowania prawa z jego brzmieniem lub powszechnie przyjętymi regułami

interpretacji. Nie chodzi zatem o takie naruszenie prawa, które może stanowić podstawę skargi w rozumieniu art. 398⁴ k.p.c., lecz o naruszenie kwalifikowane (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 26 lutego 2008 r., II UK 317/07, LEX nr 453107; z dnia 25 lutego 2008 r., I UK 339/07, LEX nr 453109; z dnia 26 lutego 2001 r., I PKN 15/01, OSNAPiUS 2002 nr 20 poz. 494; z dnia 17 października 2001 r., I PKN 157/01, OSNP 2003 nr 18, poz. 437; z dnia 8 marca 2002 r., I PKN 341/01, OSNP 2004 nr 6, poz. 100; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 22 stycznia 2008 r., I UK 218/07, LEX nr 375616).

Pozostając przy tej kwestii, przypomnieć należy, że wyłączenie w art. 398³ § 3 k.p.c. z podstaw skargi kasacyjnej zarzutów dotyczących oceny dowodów pozbawia skarżącego możliwości powoływania się na zarzut naruszenia zasady swobodnej oceny dowodów przewidzianej w art. 233 § 1 k.p.c., a taki przepis powołał skarżący w podstawach kasacyjnych. Przepis art. 398³ § 3 k.p.c. wprawdzie nie wskazuje *expressis verbis* konkretnych przepisów, których naruszenie, w związku z ustalaniem faktów i przeprowadzaniem oceny dowodów, nie może być przedmiotem zarzutów wypełniających drugą podstawę kasacyjną, nie ulega jednak wątpliwości, że obejmuje on art. 233 k.p.c., bowiem właśnie ten przepis określa kryteria oceny wiarygodności i mocy dowodów (por. wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 26 kwietnia 2006 r., V CSK 11/06, LEX nr 230204; z dnia 4 stycznia 2007 r., V CSK 364/06, LEX nr 238975; z dnia 5 września 2008 r., I UK 370/07, LEX nr 785533; z dnia 23 listopada 2005 r., III CSK 13/05, OSNC 2006 nr 4, poz. 76; z dnia 19 października 2010 r., II PK 96/10, LEX nr 687025; z dnia 24 listopada 2010 r., I UK 128/10, LEX nr 707405 oraz z dnia 24 listopada 2010 r., I PK 107/10, LEX nr 737366). Oznacza to, że spór o ocenę poszczególnych dowodów i ustalenie stanu faktycznego nie może być przenoszony do postępowania przed Sądem Najwyższym, który jest związany - zgodnie z art. 398¹³ § 2 k.p.c. - ustaleniami faktycznymi stanowiącymi podstawę zaskarżonego orzeczenia (tak też Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 29 października 2008 r., IV CSK 228/08, LEX nr 475287).

Zatem niedopuszczalne w postępowaniu kasacyjnym kwestionowanie przez skarżącego podstawy faktycznej zaskarżonego wyroku w oparciu o art. 233 § 1 k.p.c. - w zakresie ustaleń Sądu Apelacyjnego co do okresu od 28 marca 1978 r. do

30 listopada 1978 r. (zatrudnienie w K. Zakładów Naprawczych Maszyn w P.) nie może stanowić podstawy do stwierdzenia, że skarga jest oczywiście uzasadniona.

Umknęło też uwadze skarżącego, że Sąd Apelacyjny od okresu ustalonego przez Sąd Okręgowy (od 1 grudnia 1978 r. do 30 kwietnia 1990 r. i od 16 marca 1995 r. do 30 listopada 1998 r. odjął okres pobierania zasiłków chorobowych i za organem rentowym przyjął, że wnioskodawca legitymuje się okresem 14 lat, 10 miesięcy i 22 dni pracy w warunkach szczególnych. Natomiast do tego okresu dodał inne, ustalone we własnym zakresie, okresy pracy w warunkach szczególnych (jeden z ich jest przecież kontestowany przez skarżącego). Oczywiście bezzasadny jest zatem zarzut naruszenia.

Stwierdzając, że nie zachodzą przyczyny przyjęcia skargi, określone w art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy postanowił zgodnie z art. 398⁹ § 2 k.p.c. Rozstrzygnięcie w przedmiocie kosztów oparto na § 10 ust. 4 pkt 2 w związku z § 9 ust. 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie (Dz.U. z 2018 r., poz. 1800 ze zm.).

a.s.